

2026-08-27
KN2026/01699**Klimat- och näringslivsdepartementet**Affärsverket svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Uppdrag till Affärsverket svenska kraftnät att redovisa årliga överskott av flaskhalsinkomster samt föreslå användningsområden för dessa

Regeringens beslut

Regeringen ger Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) i uppdrag att redovisa hur stora intäkter från överbelastning (flaskhalsinkomster) som årligen behövs för att (1) i tillräcklig grad uppfylla de så kallade prioriterade målen enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (elmarknadsförordningen) och (2) genomföra tariffreduktion på en nivå som motverkar stora plötsliga höjningar av transmissionsnätstariffen. Redovisningen ska avse perioden 2027–2031.

Svenska kraftnät ska också för varje år under perioden uppskatta hur stora flaskhalsinkomster som kvarstår efter planerad användning enligt punkterna 1 och 2 ovan och redovisa detta som ett överskott. Vid beräkningen ska beaktas befintligt saldo av ackumulerade flaskhalsinkomster samt förväntade framtida inflöden. Planerad användning efter 2031 ska inte beaktas.

Svenska kraftnät ska även ta fram förslag till andra ändamål som det redovisade överskottet skulle kunna användas till än för att uppfylla de prioriterade målen eller för tariffreducering. Användningsområdena ska vara till nytta för svenska elkunder eller det svenska elsystemet och innebära att medel kan användas i snabbare takt än annars. I arbetet bör Svenska kraftnät beakta Energimarknadsinspektionens rapport från regeringsuppdraget om användning av flaskhalsinkomster som ska redovisas senast den 30 oktober 2026 (KN2025/02354 (delvis), KN2025/02401).

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 14 januari 2027.

Skäl för regeringens beslut

Flaskhalsinkomster uppstår vid prisskillnader mellan elområden och tillfaller den aktör som överför elen mellan elområdena. I Sverige är det Svenska kraftnät och Baltic Cable AB. Hur flaskhalsinkomster får användas styrs huvudsakligen av artikel 19 i EU:s elmarknadsförordning. Där anges tre prioriterade mål för allokering av flaskhalsinkomster samt under vilka förutsättningar flaskhalsinkomster får användas för att sänka nättariffer.

Till följd av det höga inflödet av flaskhalsinkomster under de senaste åren och de begränsade användningsområdena i elmarknadsförordningen har inkomsterna ackumulerats i stor omfattning. Saldot på det konto där medel förvaras i väntan på avsättning uppgick vid årsskiftet 2025/26 till över 85 miljarder kronor. Det framgår av Svenska kraftnäts redovisningar att de planerade utgifterna för sådan nätutbyggnad och andra åtgärder som kan bekostas med flaskhalsinkomster inte kommer att öka i sådan takt att det enligt regeringen är motiverat att låta medlen ligga avsatta utan nytta för elsystemet och elkunderna till dess att de eventuellt tas i anspråk. Flaskhalsinkomsterna utgör en skuld till elkundskollektivet och medlen behöver enligt regeringens mening komma kunderna till nytta snabbare än i dag. En rimlig tidshorisont är fem år.

I dialog med EU-kommissionen i samband med förhandlingarna om det europeiska nätpaketet under första halvåret 2026 har det blivit tydligt att kommissionen anser att det finns ett utrymme för att använda flaskhalsinkomster även för andra syften än de som anges i artikel 19 elmarknadsförordningen, förutsatt att de prioriterade målen är uppfyllda i tillräcklig grad. Kommissionen lyfter även fram negativa nättariffer som en möjlighet.

Svenska kraftnät bör därför beräkna och redovisa de flaskhalsinkomster som under de närmaste fem åren inte behövs för att uppfylla de prioriterade målen i elmarknadsförordningen eller för tariffreducering på en nivå som motverkar stora plötsliga höjningar av transmissionsnätstariffen. Vidare ska Svenska kraftnät ge förslag på andra lämpliga användningsområden för det redovisade överskottet som möjliggör att medlen i en snabbare takt än i dag kan återföras till det svenska elsystemet och svenska elkunder. Svenska

kraftnäts redovisning bör ge regeringen ett underlag för fortsatta överväganden i dessa frågor.

På regeringens vägnar

Ebba Busch

Mikaela Sjöqvist

Kopia till

Statsrådsberedningen/EU

Försvarsdepartementet/ETU

Finansdepartementet/BA, KO och SFÖ

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/BB